

Nr 25

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling, m. m.

Genom en den 30 januari 1970 dagtecknad proposition, nr 30, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitieärenden och lagrådets protokoll, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

- 1) lag om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling,
- 2) lag om ändring i utlänningslagen (1954: 193).

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs fram förslag till lag om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling. Utlämning skall enligt den föreslagna lagen kunna ske för verkställighet av beslut enligt de olika ländernas lagstiftning om bl. a. nykterhetsvård, barna- och ungdomsvård och vård av psykiskt sjuka. Avsikten är i första hand att möjliggöra hemsändning av personer som tillfälligt avvikit från annat nordiskt land. Motsvarande lagförslag väntas under året bli framlagda för behandling i de övriga nordiska ländernas folkrepresentationer.

Lagförslaget bygger på det samarbete i fråga om utlämning för verkställighet av beslut på de nämnda områdena som redan nu förekommer främst med stöd av utlänningslagstiftningen. Förslaget innebär att utlämning skall kunna ske efter framställning från myndighet i beslutslandet. Ansvar för att pröva framställning ligger enligt förslaget i första hand på lokal polismyndighet. Det förutsätts dock att samråd äger rum med andra myndigheter, främst när det gäller utlämning av person med ett framträdande vårdbehov. Beslut av polismyndigheten om utlämning får talan mot beslutet föras hos länsstyrelsen.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1971.

De vid propositionen fogade lagförslagen är av följande lydelse (s. 2—5).

1) Förslag
till
Lag
om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet
av beslut om vård eller behandling

Härigenom förordnas som följer.

1 §

Den som enligt beslut av myndighet i Danmark, Finland, Island eller Norge skall vara omhändertagen för vård eller behandling får efter framställning utlämnas enligt vad som sägs i denna lag för verkställighet av beslutet.

Om utlämning för brott finns särskilda bestämmelser.

2 §

Utlämning får beviljas endast under villkor att framställningen grundas på beslut enligt vederbörande stats lagstiftning om nykterhetsvård eller vård av narkotikamissbrukare, barna- och ungdomsvård, vård av psykiskt sjuka, omsorger om psykiskt utvecklingsstörda eller åtgärder mot försumliga försörjare eller samhällsfarligt asociala,

att den som begäres utlämnad enligt beslutet skall intagas eller hållas kvar på anstalt eller uppehålla sig på plats som särskilt anvisats honom och att beslutet får verkställas i den stat där det meddelats.

3 §

Svensk medborgare får utlämnas endast om han har hemvist i den stat där beslutet meddelats samt beslutet avser vård och det är mest ändamålsenligt att vården beredes honom i den staten.

4 §

Framställning om utlämning göres hos polismyndigheten i den ort där den som begäres utlämnad uppehåller sig. Är uppehållsorten okänd, göres framställningen hos rikspolisstyrelsen som vidarebefordrar den till vederbörande polismyndighet.

5 §

Finner polismyndigheten att villkoren för utlämning är uppfyllda och att utlämning eljest icke bör vägras, får polismyndigheten meddela beslut om utlämning.

Förordnar polismyndigheten ej om utlämning, skall handlingarna skyndsamt sändas till länsstyrelsen som beslutar i ärendet.

6 §

När ärende handlägges av polismyndighet eller länsstyrelse, skall förhör hållas med den som begäres utlämnad, om hans hörande ej saknar bety-

delse för utredningen. Underlåter den som begäres utlämnad att efter kallelse inställa sig till förhör, får han hämtas till förhöret.

Beslut om utlämning får icke meddelas utan att den som begäres utlämnad fått tillfälle att yttra sig.

7 §

Den myndighet, hos vilken ärende om utlämning är anhängigt, skall förordna biträde åt den som begäres utlämnad, om det fordras för att han skall kunna bevaka sin rätt i ärendet.

Den som förordnats till biträde har rätt till arvode och ersättning för kostnad efter vad som finnes skäligt. Arvodet och ersättningen skall utgå av allmänna medel och stanna på statsverket.

8 §

Kan det skäligen befaras att den som begäres utlämnad avviker eller på annat sätt undandraget sig utlämning, får den myndighet hos vilket ärendet är anhängigt meddela honom förbud att utan tillstånd lämna den uppehållsort som anvisas honom (reseförbud) eller besluta att han skall omhändertagas.

Meddelar polismyndighet beslut enligt första stycket före utlämningsfrågans prövning, får beslutet avse reseförbud under högst tio dagar eller omhändertagande under högst tre dagar. I fall som avses i 5 § andra stycket får polismyndigheten eller länsstyrelsen förordna om reseförbud eller omhändertagande för tiden intill dess länsstyrelsen prövat ärendet. Vid beviljande av utlämning kan förordnas att beslut om reseförbud eller omhändertagande skall gälla för tiden intill dess verkställighet sker.

Föreligger ej längre skäl för reseförbud eller omhändertagande, skall beslutet omedelbart hävas.

9 §

Är någon efterlyst här i riket med anledning av beslut som kan föranleda utlämning enligt denna lag, får polismyndigheten i den ort där han uppehåller sig meddela honom reseförbud eller besluta om hans omhändertagande i avbidan på framställning om utlämning. Sådant beslut får meddelas endast om sannolika skäl föreligger att framställning om utlämning bifalles samt det skäligen kan befaras, att den som efterlysts avviker eller eljest undandraget sig utlämning. Den myndighet som begärt efterlysningen skall ofördröjligen underrättas om vidtagen åtgärd.

Beslut som avses i första stycket skall omedelbart hävas, när skäl för åtgärden ej längre föreligger eller om framställning om utlämning icke mottagits inom fem dagar från den dag då åtgärden vidtogs. Sedan framställning inkommit, skall reseförbud eller omhändertagande bestå endast om beslut därom meddelas enligt 8 §.

10 §

Beslut i fråga om utlämning skall meddelas utan dröjsmål. Är den som begäres utlämnad omhändertagen enligt 8 §, skall länsstyrelsen, om ej synnerligt hinder möter, meddela beslut inom fem dagar från den dag då handlingarna inkom till länsstyrelsen eller, om omhändertagandet skett därefter, inom samma tid från dagen för omhändertagandet.

Har beslut om utlämning eller om åtgärd enligt 8 eller 9 § meddelats, skall beslutet jämte besvärshänvisning skyndsamt delges den som beslutet avser.

11 §

Talan mot polismyndighets beslut enligt denna lag föres hos länsstyrelsen genom besvär. Besvärshandlingen inges till polismyndigheten. Vid talan mot beslut om utlämning skall besvärshandlingen ha inkommit inom en vecka från den dag då klaganden delgavs beslutet.

Mot länsstyrelsens beslut föres talan hos Konungen genom besvär. Besvärshandlingen inges till länsstyrelsen. Vid talan mot beslut om utlämning skall besvärshandlingen ha inkommit inom en vecka från den dag då klaganden delgavs beslutet.

Talan mot beslut om reseförbud eller omhändertagande får föras utan inskränkning till viss tid.

12 §

Beslut om reseförbud eller omhändertagande länder omedelbart till efter rättelse.

Polismyndighet och länsstyrelse får, när särskilda skäl föranleder det, förordna att dess beslut om utlämning verkställs omedelbart.

13 §

I fråga om utlämning enligt denna lag äger 7 och 18 §§ lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge motsvarande tillämpning.

14 §

Den som utlämnas från stat som anges i 1 § till annan sådan stat får föras genom riket utan särskilt tillstånd.

15 §

Konungen förordnar om tillämpning av denna lag i förhållande till stat som anges i 1 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1971.

2) Förslag
till
Lag
om ändring i utlänningslagen (1954: 193)

Härigenom förordnas, att 71 § utlänningslagen (1954: 193) skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

71 §.¹

Konungen meddelar — — — — — politisk flykting.

Efter avtal — — — — — av avtalet.

Om utlämning för brott och om överförande till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av här i riket ådömt frihetsstraff är särskilt stadgat.

Om utlämning för brott och om överförande till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av här i riket ådömt frihetsstraff samt om utlämning till dessa länder för verkställighet av beslut om vård eller behandling är särskilt stadgat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1971.

Allmänt om lagstiftningen

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallade dåvarande chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, år 1953 särskilda sakkunniga för att utreda frågan om ökade rättsliga garantier vid administrativa frihetsberövanden och därmed sammanhängande spörsmål. Vid nordiskt justitieministermöte i Helsingfors år 1956 diskuterades frågan om hemsändande inom Norden av person som är föremål för administrativt frihetsberövande. Med anledning därav beslöt Kungl. Maj:t i början av 1957 att utvidga utredningsuppdraget för de sakkunniga till att omfatta även den på justitieministermötet diskuterade frågan. Utredningsarbetet i denna fråga bedrevs i nordiskt samråd. Överläggningar hölls sålunda med delegerade från Danmark, Norge och Finland i Stockholm år 1961 och i Köpenhamn och Helsingfors år 1962. I januari 1964 avgav de sakkunniga betänkandet SOU 1963: 79.

Utredningen och de delegerade har enats om att förorda, att myndigheterna i de olika länderna åläggs att medverka vid verkställighet av vissa beslut om frihetsberövande eller omhändertagande, som har meddelats i

¹ Senaste lydelse 1968: 755.

anna! nordiskt land, och att denna medverkan regleras genom nordiska lagar som i huvudsak överensstämmer med varandra. I betänkandet finns förslag till sådana lagar (s. 57 ff). Det svenska lagförslaget benämns förslag till lag om utlämning för verkställighet av vissa beslut om frihetsberövande i Danmark, Finland, Island och Norge.

Betänkandet har remissbehandlats.

Efter remissbehandlingen har överläggningar ägt rum på departementsplan mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige. Från isländskt håll har man förklarat sig överväga en likartad lagstiftning.

Beträffande nuvarande förhållanden, utredningens förslag, remissyttrandena, departementschefens yttrande vid lagrådsremissen, förslag som remitterats till lagrådet och specialmotivering till dessa, utdrag av lagrådets protokoll samt yttrande av departementschefen vid propositionens avlåtande hänvisar utskottet till propositionen.

Utskottet

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och får därför hemställa,

att riksdagen bifaller förevarande proposition, nr 30.

Stockholm den 2 april 1970

På första lagutskottets vägnar:

ERIK ALEXANDERSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Alexanderson (fp), Erik Svedberg (s), Hjorth (s), Schött (m), Sörenson (fp)* och fru Lilly Ohlsson (s)*;

från a n d r a kammaren: fru Löfqvist (s)*, herrar Hansson i Piteå (s)*, Johansson i Växjö (cp), fru Bergander (s)*, herr Polstam (cp), fru Anér (fp) och herr Fridolfsson i Stockholm (m)*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.